

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ БЛАГОЕВГРАД

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ценка Николова Иванова,
Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност **ДОЦЕНТ**,
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград: ДВ, бр. 46 от 19.05.2026 г.
*Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и
продукция, представена от участник в конкурса*

На обявения конкурс за академичната длъжност *доцент* в професионално направление 2.1. Филология (Български език / История на българския книжовен език) се явява кандидатът гл. ас. д-р **Любка Иванова Ненова**, преподавател във Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Представените документи отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за прилагането му и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Публикациите, цитиранията и другите наукометрични показатели надхвърлят значително минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и допълнителните изисквания на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Всички документи, научни трудове и публикации за участие в конкурса са предоставени на членовете на научното жури и процедурите са спазени.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Професионалната биография на д-р Ненова показва постъпателното ѝ изграждане като филолог и лингвист в продължение на над 20 години: от учител по български език и литература, до асистент и главен асистент по старобългарски език, историческа граматика на българския език, история на българския книжовен език и съвременен български език, със защитена дисертация в областта на българската медиевистика.

Общото развитие на университетския преподавател следва да се оценява именно в неговата цялост – той формира своя облик и компетенции в една собствена приемственост на знания и тяхното приложение с изследователски, но и с преподавателски умения за споделено знание при подготовката на следващи поколения специалисти. Фактът, че конкурсът се обявява по определени дисциплини показва, че от преподавателя се изисква съответен профил на научна компетентност.

Публикационният актив на д-р Любка Ненова съдържа общо 44 заглавия: 3 монографии, 3 студии, статии, рецензии на книги, отзиви за конференции, хроника. По-голямата част от тях са свързани с проблемите на историческата граматика, историята

на българския книжовен език, диахронната текстология. Задълбоченото изследване и подготвеното от авторката издание на Чертковия или Московския препис на Историята на Паисий Хилендарски е важен принос към представянето на преписите от Възраждането в лингвистичен, филологически и социокултурен контекст („Чертковият препис на св.-Паисиевата „История славянобългарска“, УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2025 г.). Д-р Ненова е публикувала и текстове от по-широк хуманистичен и културологичен аспект, анализи на средновековни житийни, поучителни и богослужебни текстове. Подробното описание на всички публикации и тематичното представяне с акценти на приносите им доказват достойнствата на изградения изследователски профил на кандидатката. Той се допълва и от приложението с цитирания (над 25) на авторски текстове от български и чужди изследователи, както и от рецензии за цитираната монография.

Преподавателската и експертната работа на д-р Ненова обхваща семинарни упражнения и лекционни курсове с авторство на учебни програми по задължителни и избираеми университетски дисциплини, участие в проекти и научни конференции, членство в редколегии на научни списания, членство в научни организации у нас и в чужбина, специализации, подготовка на студенти за научни форуми и публикуване на статии, тюторство на дипломанти, ръководство на Лабораторията по лингвистична демография на Балканите.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Приносният акцент, свързан с настоящия конкурс, е фокусиран върху мястото, което заема трудът на д-р Ненова в проучванията на преписите на *История славянобългарска*: оригиналът или оригиналите е една от най-дискутираните теми в българската текстология. Пълното публикуване на Чертковия препис е извършено с прецизност и чрез пълно текстологично съпоставяне с други два ключови ръкописа (Лазарев и Тошковичев препис), които отвеждат към съответствия с втория Софрониев препис (Жеравненски препис) и към тезата за съществуването на втора Паисиева белова. Трудът отразява подробно специфични графични, правописни и езикови особености на преписа. Прилагането на сравнителния метод спрямо Чертковия препис и прецизното отразяване на разночетенията в другите два преписа чрез бележки под линия правят публикацията особено полезна за ползване. Краткият исторически речник на често използваните словоформи добавя още един ракурс към историята на книжовния език: освен статистически поглед към употребената лексика с нейното фонетично и семантично вариране, може да се проследяват думи, доминиращи в езика на преписвачите от различни географски региони, вкл. спрямо църковнославянски. Д-р Ненова улавя и тенденцията на XIX век – преписвачи и компилатори се стремят да направят текста по-разбираем за читателя, а при Чертковия препис обръща внимание на проникването на руски езикови елементи, породени от средата и произхода на самия преписвач. Цялостното съдържание на монографията и предвидимостта от авторката към ползвателя са представени много професионално. В подобен труд, който съдържа и определена доза относителност на тълкувания, неминуемо биха възникнали въпроси – например за употребата на конструкти като „български възрожденски език“,

„български възрожденски правопис“. За време, отразяващо динамика на езиковите ситуации и отсъствие на нормативно единство, има риск някои тълкувания на процесите да се подведат по критериите за съвременна институционализирана книжовноезикова практика. Библиографията доказва задълбоченото познаване на проблематиката. По-скоро като технически пропуск се отчита отсъствието на библиографската единица на цитирано изследване – Ив. Радев 2012.

Други акценти в публикационната активност на д-р Ненова отразяват последователното и систематично изследване на свързани със св. Иван Рилски ръкописи, които досега са по-слабо проучени (от библиотеката на Рилския манастир). Текстовете, посветени на „митарствата на душата“, в ръкописи и старопечатни издания и издирването им в библиотеки у нас и в чужбина показват устойчивост и последователност в научните цели на д-р Ненова. Ценни са публикации (вкл. съавторски), посветени на приписките в ръкописите като важни сведения за личности и събития. Анализите на лексикалните и граматичните разночетения, посочването на важни стилови особености на текстовете е нелека и трудоемка задача за един съвременен изследовател.

Публикациите на д-р Ненова и особено монографията притежават изявена и многопластова приложна страна. Изключително прецизно изработеният преглед на Паисиевите преписи, на преправки и маргинални бележки (приписки) може да функционира като уникален справочник. Наред с аналитичните коментари и с краткия исторически речник на често използваните словоформи книгата се превръща директно в работещо помагало за студенти филолози, за изследователи, както и за ученици и широка публика. Този вид изследвания задоволяват с обективност и научна коректност интереса към епохата на Възраждането и могат да представят академичната наука като елемент на общата култура на нацията.

III. Заключение

Всичко гореизложено дава основание да определя гл. ас. д-р Любка Ненова като утвърден изследовател на ценни писмени паметници от епохата на Възраждането, с безспорно място в съвременната българистика и в изследванията по история на българския език. Кандидатката покрива необходимите комплексни критерии за заемане на академичната длъжност *доцент* на Югозападния университет „Неофит Рилски“, (Филологически факултет) в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.1. Филология; научна специалност: Български език (История на българския книжовен език).

Ще гласувам ЗА.

13.09.2026 г.

Член на журито:

Проф. д-р Ценка Иванова

STATEMENT

by Prof. Dr. Tsenka Ivanova

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

member of the Academic Jury

in a competition for the academic position of ASSOCIATE PROFESSOR,
announced by the South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad: State Gazette, issue
46 dated May 19, 2026.

*Regarding: the scientific, scientific-applied, and professional-academic activity and production
presented by a participant in the competition.*

The candidate Ch. Asst. Prof. Dr. Lyubka Ivanova Nenova, a lecturer at the Faculty of Philology at the South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad, has applied for the announced competition for the academic position of Associate Professor in professional field 2.1. Philology (Bulgarian Language / History of the Bulgarian Literary Language). The submitted documents meet the requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its implementation, and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the South-West University "Neofit Rilski". The publications, citations, and other scientometric indicators significantly exceed the minimum national requirements under Art. 2b, Para. 2 and 3 of Development of Academic Staff..., as well as the additional requirements of the South-West University "Neofit Rilski". All documents, scientific works, and publications for participation in the competition have been provided to the members of the academic jury, and the procedures have been fully complied with.

I. Summary Data on the Scientific Production and Activity of the Candidate

The professional biography of Dr. Nenova demonstrates her progressive growth as a philologist and linguist over a period of more than 20 years: from a school teacher of Bulgarian Language and Literature to an Assistant Professor and Chief Assistant Professor of Old Bulgarian Language, Historical Grammar of the Bulgarian Language, History of the Bulgarian Literary Language, and Contemporary Bulgarian Language, featuring a defended doctoral dissertation in the field of Bulgarian Medieval Studies. The overall development of a university lecturer should be evaluated precisely in its entirety – they shape their academic profile and competencies within an intrinsic continuity of knowledge and its application, combining research performance with teaching skills for shared knowledge in the training of future generations of specialists. The fact that the competition is announced for specific disciplines indicates that a corresponding profile of scientific competence is required from the lecturer.

The publication portfolio of Dr. Lyubka Nenova comprises a total of 44 titles: 3 monographs, 3 studies, articles, book reviews, conference reports, and chronicles. The majority of them are related to the issues of historical grammar, the history of the Bulgarian literary language, and diachronic textology. The in-depth research and the edition prepared by the author of the Chertkov (or Moscow) copy of the History by Paisius of Hilendar is an important contribution to the presentation of National Revival copies in a linguistic, philological, and

socio-cultural context ("The Chertkov Copy of St. Paisius's 'Slavic-Bulgarian History'", SWU Publishing House "Neofit Rilski", Blagoevgrad, 2025). Dr. Nenova has also published texts of a broader humanistic and cultural nature, along with analyses of medieval hagiographic, homiletic, and liturgical texts. The detailed description of all publications and the thematic presentation highlighting their contributions prove the merits of the candidate's established research profile. This is further complemented by the appendix listing citations (over 25) of the author's texts by Bulgarian and foreign researchers, as well as reviews of the cited monograph.

The teaching and expert work of Dr. Nenova encompasses seminars and lecture courses, including the development of syllabi for mandatory and elective university disciplines, participation in projects and scientific conferences, membership in the editorial boards of scientific journals, membership in scientific organizations in Bulgaria and abroad, research fellowships, mentoring students for scientific forums and article publication, supervising diploma students, and directing the Laboratory for Linguistic Demography of the Balkans.

II. Evaluation of the Scientific and Practical Results and Contributions of the Creative Work Submitted for Participation in the Competition

The focus of contribution in relation to this competition is centered on the place that Dr. Nenova's work occupies in the study of the copies of the Slavic-Bulgarian History (Paisiy of Hilendar): the original or originals remain one of the most debated topics in Bulgarian textology. The complete publication of the Chertkov copy has been executed with high precision and through a comprehensive textological comparison with two other key manuscripts (the Lazarev and Toshkovich copies), which point to correspondences with the second Sofroni copy (the Zheravna copy) and toward the thesis regarding the existence of a second clean copy by Paisius. The study reflects in detail the specific graphic, orthographic, and linguistic features of the copy. The application of the comparative method to the Chertkov copy and the meticulous recording of variants in the other two copies via footnotes make the publication exceptionally useful for reference.

The concise historical dictionary of frequently used word forms adds another perspective to the history of the literary language: beyond a statistical view of the lexicon used with its phonetic and semantic variation, it allows for the tracking of words dominating the language of copyists from different geographical regions, including in relation to Church Slavonic. Dr. Nenova also captures the 19th-century trend – where copyists and compilers aimed to make the text more comprehensible to the reader – and in the case of the Chertkov copy, she draws attention to the penetration of Russian linguistic elements resulting from the environment and background of the copyist himself. The overall content of the monograph and the author's consideration for the user are presented very professionally. In a work of this nature, which inevitably involves a certain degree of relativity in interpretation, questions would naturally arise – for instance, regarding the use of constructs like "Bulgarian Revival language" or "Bulgarian Revival orthography". For a period reflecting highly dynamic linguistic situations and a lack of normative unity, there is a risk that some interpretations of these processes might inadvertently apply the criteria of contemporary institutionalized literary language practices. The bibliography demonstrates an in-depth mastery of the subject matter. The absence of the bibliographic entry for a cited study – Iv. Radev 2012 – is noted merely as a technical omission.

Other highlights in Dr. Nenova's publication activity reflect the consistent and systematic study of manuscripts related to St. John of Rila from the library of the Rila Monastery, which have been less researched until now. The texts dedicated to the *tribulations of the soul* in manuscripts and early printed books, alongside her archival research in domestic and foreign libraries, show resilience and continuity in Dr. Nenova's scientific goals. Highly valuable are the publications (including co-authored ones) dedicated to the marginal notes (marginalia) in manuscripts as crucial sources of information about historical figures and events. The analysis of lexical and grammatical variants and the identification of significant stylistic features of the texts represent a difficult and labor-intensive task for a contemporary researcher.

Dr. Nenova's publications, and the monograph in particular, possess a distinct and multi-layered applied dimension. The exceptionally precisely crafted overview of the copies of Paisius's history (Paisiy of Hilendar), along with the adaptations and marginal notes (marginalia), can function as a unique reference guide. Combined with the analytical commentaries and the concise historical dictionary of frequently used word forms, the book functions directly as a working tool for philology students, researchers, as well as school students and the general public. This type of research satisfies the interest in the National Revival era with objectivity and scholarly integrity, showcasing academic science as an element of the nation's general culture.

III. Conclusion

All of the above provides a solid reason to define Ch. Asst. Prof. Dr. Lyubka Nenova as an established researcher of valuable written monuments from the National Revival era, holding an indisputable place in contemporary Bulgarian Studies and in research on the history of the Bulgarian language. The candidate meets the necessary comprehensive criteria for occupying the academic position of Associate Professor at the South-West University "Neofit Rilski" (Faculty of Philology) in the field of higher education 2. Humanities; professional field 2.1. Philology; scientific specialty: Bulgarian Language (History of the Bulgarian Literary Language).

I will vote IN FAVOR.

September 13, 2026

Member of the Jury:

Prof. Dr. Tsenka Ivanova